

حقوق جنین

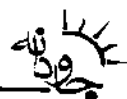
با تکیه بر سلامت جسمی و روحی او

مؤلف

مهدی مظفری

انتشارات جاودانه

سرشناسه : مظفری، مهدی
عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور : حقوق جنین با تکیه بر سلامت جسمی و روحی او / مهدی مظفری.
مشخصات نشر : تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۲۲۶-۴
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
موضوع : جنین - وضع حقوقی و قوانین - ایران
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۱ ج ۷ / م ۶ / ۴۰۷ / KMHF
رده‌بندی دیویی : ۳۴۲ / ۵۵۰۸۵
شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۴۲۷۳۹

عنوان کتاب: حقوق جنین با تکیه بر سلامت جسمی و روحی او

تألیف: مهدی مظفری

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۲

قطع و تیراژ: وزیری، ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۲۲۶-۴

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰
email:// Info@junglepup.org ۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷-۳۲۰۳۸۰۰-۹
[http:// www.junglepup.org](http://www.junglepup.org)

«حق چاپ برای مؤلف محفوظ است»

نشانه‌های اختصاری

قانون مدنی	ق.م.
قانون مجازات اسلامی	ق.م.ع.
قانون امور حسبی	ق.ا.ح.
قانون آئین دادرسی مدنی	ق.آ.د.م.
قانون مسئولیت مدنی	ق.م.م.
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	ق.ا.ج.ا.ا.
قانون حمایت خانواده	ق.ح.خ.
قانون تأمین اجتماعی	ق.ت.ا.
قانون کار	ق.ک.
قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان	ق.م.خ.ن.و.ب.
قانون تنظیم خانواده و جمعیت	ق.ت.خ.ج.
قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور	ق.ب.ه.خ.د.
قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست	ق.ت.ز.و.ک.ب.س.
آیین‌نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی	آ.چ.ا.ر.ا.
قانون لزوم ارائه گواهی‌نامه پزشک قبل از وقوع ازدواج	ق.ل.ا.گ.ب.ق.و.ا.
قانون الزام تزریق واکسن ضد کزاز برای بانوان قبل از ازدواج	ق.ا.ت.و.ض.ک.ب.ق.ا.
قانون نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور	ق.ن.ا.ج.
قانون طرز جلوگیری از بیماری‌های آمیزشی و واگردار	ق.ط.ج.ب.آ.و.
تصویب‌نامه در خصوص آزمایش تالاسمی قبل از ازدواج	ت.آ.ت.ق.ا.
رجوع شود	ر.ک.
جلد	ج
چاپ	چ
سطر	س
شماره	ش
صفحه	ص
علیه‌السلام	ع

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: کلیات

- ۱-۱- حقوق ۳
- ۱-۱-۱- حقوق عمومی ۴
- ۱-۱-۲- حقوق خصوصی ۵
- ۲-۱- جنین ۶
- ۱-۲-۱- مفهوم طبی جنین ۶
- ۲-۲-۱- مفهوم عرفی جنین ۷
- ۳-۲-۱- مراحل رشد و تکامل جنین انسانی از نظر قرآن، روایات و علم پزشکی ۹
- ۱-۳-۲-۱- آیات مربوط به نطفه ۹
- ۲-۳-۲-۱- نتیجه اصلی لقاح (تعیین جنسی) ۱۱
- ۳-۳-۲-۱- رحم یا قرار مکین ۱۲
- ۴-۳-۲-۱- مرحله آفرینش انسان از علق در قرآن ۱۳
- ۵-۳-۲-۱- پرده‌های جنینی در قرآن (ظلمات ثلاث) ۱۵
- ۶-۳-۲-۱- مرحله آفرینش انسان از مضغه در قرآن ۱۶
- ۷-۳-۲-۱- مرحله شکل‌گیری استخوان‌ها در قرآن ۱۷
- ۸-۳-۲-۱- مرحله پوشاندن گوشت بر استخوان‌ها در قرآن کریم ۱۸
- ۹-۳-۲-۱- مرحله آفرینش روح (دمیدن جان در جنین) در قرآن ۱۹
- ۴-۲-۱- اهلیت جنین ۲۰

فصل دوم: حمایت دولت از جنین

- ۱-۲-۱- حمایت از مادران باردار در قانون اساسی ۳۲
- ۲-۲-۱- حمایت از مادران باردار در قانون تأمین اجتماعی ۳۴
- ۲-۲-۲-۱- شرایط استفاده از بیمه بارداری ۳۵
- ۲-۲-۲-۱- وقوع بارداری ۳۵
- ۲-۲-۲-۲- بیمه بودن زن یا همسر بیمه شده مرد ۳۵
- ۲-۲-۲-۳- پرداخت حق بیمه ۳۶
- ۲-۲-۲-۴- انواع کمک بارداری ۳۷
- ۲-۲-۲-۵- کمک‌های تندرستی (پزشکی) ۳۷
- ۲-۲-۲-۶- کمک‌های نقدی ۳۸
- ۳-۲-۱- حمایت از مادران باردار در قانون کار ۴۲
- ۳-۲-۲-۱- مرخصی بارداری و زایمان ۴۳
- ۳-۲-۲-۲- زنان و انجام کارهای زین‌آور ۴۴
- ۴-۲-۱- قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۶۴ ۴۷
- ۴-۲-۲-۱- محسنات قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۴۸
- ۴-۲-۲-۲- معایب قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۴۹
- ۵-۲-۱- قانون تنظیم خانواده و جمعیت ۵۰
- ۶-۲-۱- قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور ۵۴
- ۷-۲-۱- قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست ۵۷
- ۸-۲-۱- آیین‌نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی ۵۸

فصل سوم: حقوق مالی جنین

- ۱-۳-۱- ارث ۶۱
- ۱-۳-۱-۱- شرایط ارث بردن حمل (جنین) ۶۳
- ۱-۳-۱-۱-۱- انعقاد نطفه حین الموت مورث ۶۳
- ۱-۳-۱-۱-۲- زنده متولد شدن حمل ۶۷
- ۱-۳-۲- تقسیم ترکه (تأمین ارث حمل) ۷۲
- ۲-۳- وصیت برای جنین ۷۶

۷۷	۱-۲-۳- انواع وصیت و عقد یا ایقاع بودن هر کدام
۸۰	۲-۲-۳- شروط حمل (جنین) مورد وصیت
۸۲	۳-۲-۳- لزوم قبولی حمل (جنین) در وصیت
۸۳	۱-۳-۲-۳- قبولی مطلقاً لازم نیست
۸۵	۲-۳-۲-۳- هر چند که حمل قبل از تولد قائم مقام ندارد ولی بعد از تولد دارد
۸۶	۳-۳-۲-۳- قبولی مطلقاً لازم است
۸۹	۳-۳- وقف بر جنین
۹۰	۱-۳-۳- نظر مخالفان
۹۲	۲-۳-۳- نظر موافقان
۹۵	۳-۳-۳- نظر قانون مدنی و نتیجه گیری
۹۷	۴-۳- حق عمری، سکنی و رقبی
۹۸	۵-۳- هبه برای جنین
۱۰۲	۶-۳- حق اخذ به شفعه برای حمل (جنین)
۱۰۷	۷-۳- نفقه برای جنین
۱۰۸	۱-۷-۳- نفقه زن باردار در ایام زوجیت
۱۱۲	۲-۷-۳- نفقه زن باردار بعد از ایام زوجیت (بعد از طلاق رجعی، بائن و فسخ نکاح)
۱۲۰	۳-۷-۳- نفقه زن باردار در عده وفات
۱۲۲	۸-۳- اداره اموال جنین

فصل چهارم: حقوق غیر مالی جنین

۱۳۴	۱-۴- حقوق غیر مالی جنین قبل از انعقاد نطفه
۱۳۴	۱-۱-۴- داشتن والدین مناسب
۱۳۵	۱-۱-۱-۴- انتخاب همسر شایسته
۱۳۸	۲-۱-۱-۴- سالم بودن پدر و مادر از نظر جسمی و روحی
۱۴۹	۳-۱-۱-۴- سن مناسب بارداری مادر
۱۵۳	۲-۱-۴- حق بر نسب
۱۵۵	۲-۴- حقوق غیر مالی جنین بعد از انعقاد نطفه
۱۵۶	۱-۲-۴- حق حیات جنین

سلامت جنین از این بابت تضییع می‌شود ولی این مبحث وارد حوزه حقوق نشده و هیچ نویسنده حقوقی در کل دنیا به این مبحث نپرداخته. جنین حق دارد از پدر و مادری سالم متولد شود و این حق باید طوری مورد حمایت قانونگذار قرار گیرد که از تولد کودکان با بیماری مادرزادی مثل ایدز، هپاتیت B، تلاسمی ماژور جلوگیری شود و اگر در اثر نقص قوانین یا سهل‌انگاری والدین چنین کودکی متولد شود، نمی‌توان خسارات وارد شده به او را جبران کرد، چرا که بیماری مانند ایدز اجازه نمی‌دهد کودک حتی به سن نوجوانی برسد. از آنجا که بیشتر سرفصل‌ها جدید می‌باشد، این کتاب شروعی برای ورود پژوهشگران به این حوزه و تحقیق در این باب است.

مهدی مظفری

مقدمه

از ثمرات ازدواج صحیح شرعی، ایجاد نسل، یعنی اولاد است که از مستحبات شرعی نیز می‌باشد و تشویق و ترغیب شرع بر آن باعث تشویق والدین به ایجاد نسل می‌شود و برای این موجود جدید (جنین) هم شریعت اسلامی و هم حقوق موضوعه حقوق و مزایایی قرار داده است که در این کتاب در صدد بررسی این حقوق هستیم.

در این کتاب سعی شده که تمامی حقوق جنین (مالی و غیرمالی) از منظر حقوق عمومی (قانون اساسی، قانون کار و امور اجتماعی، آیین‌ها و بخشنامه‌های وزارتین دادگستری و بهداشت و آموزش پزشکی و...) و حقوق خصوصی (قانون مدنی، قانون خانواده، قانون امور حسبی و...) و نیز در فقه مورد بررسی قرار گیرد. در این کتاب حقوق جنین ناشی از نکاح شرعی و قانونی مورد بررسی قرار می‌گیرد نه جنین ناشی از تلقیح مصنوعی، زنا و...

درست است که اولین و مهمترین حقوق جنین همان حق حیات است، اما چون در مورد سقط جنین هم مواد قانونی مفصلی وجود دارد و هم سابقه شخص و بررسی فقهی دارد و هم کتب، تألیفات، مقالات و پایان‌نامه‌های زیادی در این مورد نگاشته شده و همچنین در حیطه رشته حقوق خصوصی نمی‌باشد، برای جلوگیری از زیاده‌گویی به جزئیات آن نمی‌پردازیم.

با توجه به آنچه در بالا عنوان گردید این کتاب در صدد پاسخگویی به سؤالات و بررسی فرضیاتی است که در زیر عنوان می‌شود:

پرسش‌های اصلی:

- آیا جنین دارای اهلیت می‌باشد؟
- آیا برای جنین اموالی متصور است؟ و اگر هست اداره این اموال چگونه می‌باشد؟

غالب نوشته‌ها و تألیفات در مورد جنین در این حیطه می‌گنجند. هم سابقه بحث و تفحص زیاد در فقه دارد و هم مواد مفصلی در مورد آن در قانون مجازات اسلامی آمده و هم مقالات و پایان‌نامه‌هایی در این مورد نگاشته شده که قابل شمارش نیستند.

ب) دیگر آثار و نوشته‌ها در مورد جنین مربوط به تلقیح مصنوعی جنین می‌باشد. در این دسته از نوشته‌ها انواع تلقیح مصنوعی، درستی این روش از نظر فقهی و حقوقی و چگونگی انجام آن از نظر پزشکی و حقوق کودک متولد شده از این روش مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. حقوقی مثل ارث، نفقه و...

از جمله تألیفات در این حیطه:

- ۱- بررسی حقوقی روش‌های نوین باروری مصنوعی (مادر جانشین - اهدا تخمک/جنین) نوشته عباس نائب‌زاده
- ۲- روش‌های نوین تولید مثل انسانی از دیدگاه فقه و حقوق (مجموعه مقالات) از مرکز پژوهشگاه فناوری‌های نوین علوم ریستی جهاد دانشگاهی ابن سینا
- ۳- قرارداد استفاده از رحم جایگزین تألیف دکتر محمد روشن
- ج) حقوق مدنی حمل (جنین): کتاب مستقلی با این عنوان نگاشته نشده، و فقط در مباحث ارث، وصیت، و... در کتب حقوق خانواده هر جا که این مباحث به جنین ارتباط دارد، حقوق او در این مورد، مورد بررسی قرار گرفت ولی به صورت جزئی و مختصر.

ساختار کتاب:

کتاب حاضر شامل چهار فصل می‌باشد.

فصل اول: با عنوان کلیات شامل قسمت‌های زیر می‌باشد:

تعریف حق (حقوق) و انواع آن، واژه‌شناسی حمل و جنین و همچنین بررسی اهلیت جنین، مراحل رشد و تکامل جنین انسانی از منظر قرآن، روایات و علم جدید پزشکی.

فصل دوم: تحت عنوان حمایت دولت از جنین که در این فصل قانون اساسی، قانون کار و امور اجتماعی و دیگر قوانینی که به‌طور مستقیم از مادران باردار حمایت می‌کنند و این حمایت‌ها سلامت جسمی و روحی جنین را تأمین می‌کند مورد بررسی قرار می‌گیرد، و همچنین سیاست‌های کلی دولت که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم به جنین مربوط می‌شود آورده شده است.

فصل سوم: با عنوان حقوق مالی جنین می‌باشد که شامل دو بخش است:

۱- مصادیق حقوق مالی جنین (ارث، وصیت، وقف، هبه و...)

۲- اداره اموال جنین توسط نماینده او

فصل چهارم: حقوق غیرمالی جنین می‌باشد، این فصل نیز شامل دو بخش می‌باشد:

بخش اول: حقوق غیرمالی جنین قبل از انعقاد نطفه.

بخش دوم: حقوق غیرمالی جنین بعد از انعقاد نطفه.

بعضی از این حقوق ضمانت اجرایی قانونی داشته و بعضی دیگر را شریعت اسلامی و همچنین علم پزشکی به آن پرداخته لذا به صورت قانون در نیامده و ضمانت اجرایی اخلاقی دارند.

در آخر نیز نتیجه‌گیری و پیشنهاد آمده است.